

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 17.

A Reichsrath megnyitása.

Alig emlékezünk már rá, oly régen volt, hogy az osztrák honatyák utóljára együtt tanácskoztak. Két esztendővel ezelőtt a szerencsétlen Badeni gróf hívta össze őket, hogy megpróbálja keresztül erőszakolni a kiegyezést, illetőleg a provizóriumot. Európai parlamentben hallatlan jelenetek után sikerült megszavaztatnia azt az első olvasásban, — de a javaslat második olvasását már az utcán végezték el egymás hátán a különben jámbor cseh és német polgárok.

Badeni csufos bukása után Gautsch báró és alig egy negyed év múlva Thun gróf kerültek kormányra. Amaz egyáltalán meg sem próbálta összehívni a Reichsrathot; Thun gróf egyszer megpróbálta, de nem volt köszönet benne. Néhány formális ülés után meggyőződött arról, hogy hiába hivatgatja össze a pártvezéreket, hasztalan ígéreti a nyelvrendelet módosítását, vagy a nyelvtörvény reformját, — nem biznak benne, nem kap pardont a megbántott németektől, kéréseiket elutasítják és fáradságosan folytatják ellene az obstrukciót. Haza bocsátotta azért a honatyákat s kormányzott tovább is kényelmesen a 14-ik § alapján, császári pátensekkel. Két esztendő óta parlamen-

táris uton hozott törvény nem került az osztrák Corpus iurisba.

Szeptemberre ismét összehívta Thun gróf a 27 pártból álló parlamentet, hogy egy kis komolyabb foglalkozást adjon nekik, letárgyaltassa velük az 1907 végéig megújítandó kiegyezést s megválasztassa a delegációt és kvóta-deputációt.

De bár a németek belátták, hogy nemcsak a nagyhatalmi és legfőbb állami érdek, hanem az önérdék is azt parancsolja, hogy mindent félretéve, siessenek megmenteni a veszedelemben forgó közös ügyes kiegyezést, — még sem voltak hajlandók megszüntetni a Thun-kormány ellen az obstrukciót.

A szeptemberi válság új kormányt és új irányt hozott Ausztriának. A Clary-féle hivatalnok-miniszterium azt a megbízást kapta a Felsőtől, hogy állítsa vissza a parlament munkaképességét — a nyelvrendeletek árán is.

Az új kormány ma tette meg ezt a nevezetes lépést: a Reichsrath megnyitása előtt egy nappal visszavonta a Badeni-féle hirhadt nyelvrendeleteket, annyi sok bajnak okozóját.

Ezzel a németek kétségkívül ki vannak elégitve s abba hagyják az obstrukciót.

De most jön a másik nagy kérdés: mit csinálnak ezzel szemben a csehek? Mint alábbi távirataink mutatják, a csehek

éppen nem nézik közönyösen és ölbe tett kezekkel annak a sok szép vívmányának megsemmisülését, miket nekik a nyelvrendelet nyújtott.

Csehország forrong, az ostromállapot ki van hirdetve, a cseh képviselők pedig a holnapi megnyitó ülésen vád alá akarják helyezettetni az új kormányt.

Ez képezi a nyitányt a Reichsrath üléseihez. Vajjon milyen lesz a folytatása?

Az optimisták abban reménykednek, hogy a csehek kiabálnak, lázonganak, de — nem obstruálnak, legalább addig nem, míg a delegációt és a kvóta-deputációt megválasztják. És ez a kormánynak elég.

De könnyen megtörténhetik, a mitől az osztrák kormányférfiak nem ok nélkül tartanak, hogy a csehek nem maradnak a platonikus lázongás mellett, hanem az utcán is, a parlamentben is kitűzik a lázadás zászlaját. Quid tunc?!

Magyar politikusok résen legyetek!

Közös miniszteri értekezlet.

Ma délelőtt 10 órakor — mint Bécsből táviratozzák — közös miniszteri értekezlet volt az 1900-iki közös költségvetés megállapítása végett. Az értekezletben részt vettek gróf Goluchovszki közös külügyminiszter, Kállay közös pénzügyminiszter, báró Kriegerhammer közös hadügyminiszter, báró Spaun, a haditengerészeti osztály főnöke, Clary, az osztrák-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hogy éled fel a hervadt rózsza?

Színmű 3 felvonásban elő és utójátékkal.

Írta: Hantke Emil.

Nagyszámu és kiterjedt rokonaim közt legkevésbé vonzódtam Prézliékhez. Illetőleg vonzódtam is, meg nem is. Körülbelül ugy közepet lehettem. Egyfelől kerestem volna az érintkezést, másfelől meg sokért nem adtam volna, ha nem kerülök össze velük. Olyanformán voltam, mintha ajtófélfában állanék. Se kinn, se benn.

Hogy tisztában láthassuk a dolgokat, bemutatom Prézliéket. Prézli Gedeon egy nyugalmazott vén kapitány, száraz, csontos alakjával, örökké morális jó tanácsaival és a megdöbbenésig egyenes szavu természetével igen kellemetlen benyomást tett rám. Prézliné ő nagysága meg a kiegészítő volt. Ha valamit el fejtett volna Prézli, úgy akkor Prézliné juttatta eszébe. Járnai keveset jártam hozzájuk, de akkor is nem csináltam egyebet, mint ültem egy sarokban és hallgattam, a mint Gida bácsi mondta:

— Te lump, kártyás, korhely, járdakoptató, hát sváb vagy te, hogy negyven éves korodra jön meg az eszed?!

A néni aztán kontrázott.

— Bizony édes lelkem, nem kellene annyi haszontalanságra kiadobni a pénzed. Hisz még a Dárius kincsét is elvernéd.

És míg ők szidtak, néma lemondással gondoltam el magamban, hogy hát tulajdonképpen nem ezért jöttem én ide, hanem hogy Tinikével beszélgessek.

Ez a szóbanforgó Tinike pedig szintén Prézli volt. Vagyis a bácsi és néni egyetlen leánya. Valamikor nagyon szép lehetett. De az idő vasfoga lekoptatta a nagyon jelzőt és most csak egyszerűen szép. Telt, gömbölyded termete, mely a nyulánkból formálódhatott át, nagy okos szemei, melyekből a tűz kezdett lohadni, egészséges arczsine, melynek fiatalos hamvát lemosta az eső, kisütött szőke szőghaja, melynek illata elpárolgott . . . szóval minden, a mi a fiatalság vonzó ereje, nála már eltűnt, de azért mindig szép volt.

Tinike én rám a különlegesség ingerével hatott. Egyébbel nem. Modorával pedig a sárga földig sujtott. Ez utóbbi az, hogy még mindig lány és oka annak, hogy még mindig nincsen ott, a hol a gömbölyded termet szinte természetes következmény, szemeknek tüze perzselőbb, arca egészségétől duzzadó, vagyis nem aszsony.

De ki az ördög venné magának az eleven purgatóriumot? Már pedig a Tinike kiállhatatlan szeszélyei, szavainak gunyos éle, mindenkihez a szolgálai bánásmód még a purgatóriumhoz képest is kis Miska.

Engem is csak a rokoni kötelék, meg néha az időtöltés késztetett arra, hogy mindezeket elszenvedjem. És még hozzá kétszeresen, mert a Prézliék oktatásait többnyire Tinike is hallotta s így annál szemtelenebbül bánt velem.

De nekem ilyenkor tünt fel legrszebbnek. Egész fejedelmi magatartása annyira imponált, hogy mikor elkeseredve azt mondta:

— Maga a szemét a férfiak közt és biztosítom, hogy vak lesz az a lány, mely magáho meggy feleségül . . . akkor rendesen meg ragadtam kezeit s megcsókoltam ezeket, mondtam neki:

— Már pedig az én feleségem nem lesz más, mint Prézli Tinike.

— Kicsoda?!

— Maga.

— Kitakarodik most már! No ez hallatlan szemtelenség.

És ennek a kijelentésemnek ha más nem, de az a haszna biztosan megvolt, hogy bucsut mondhattam a Prézliék portájának. Nekem pedig nem kellett egyéb.

És aztán ha nem tudtam már mit csinálni, kaptam magam és újra beállítottam Prézliékhez . . .

Ez volt az előjáték és rögtön jön utána a legszomorubb tragoedia.

I.

(Színhely: Prézli Gedeon dolgozó szobája Pipaállvány, asztal, divány, székek kapitány rendtelenségben.)

minisztertanács elnöke, Széll Kálmán magyar miniszterelnök, Lukács László magyar pénzügyminiszter és Kniaziolucski, az osztrák pénzügyminiszterium vezetője. A magyar miniszterek holnap reggel visszautaznak Budapestre.

Közös költségek szaporodása.

A miniszterelnök és a pénzügyminiszter ma Bécsben érintkezésbe léptek a közös kormányral és betekintettek az őket készen váró nyers közös költségvetésbe. A magyar miniszterek elképedtek az eléjük terjesztett számonkon. Alig van tétel, mely lényegesen nem emelkedett volna és ezek mellett az általános emelések mellett ott van a különleges megjelölés; a tisztek fizetésemelése, mely maga több millió forint új állandó terhet jelent.

A magyar miniszterek a tisztek fizetésének emelésébe belenyugodtak, csak az emelés százalékát akarják leszállítani és ez sikerülni is fog nekik.

De a redukált emelés is rettenetes megjelölés lesz.

A fizetésemelés után még nagyobb lesz az anomalia, mint most. Hadnagynak lesz annyi fizetése, mint a miniszteri titkárnak, pedig a kadetiskolából a hadnagy 17—18 éves korában kerül ki, míg a miniszteri titkár csak 24 éves korában végzi tanulmányait és legalább még 13 évig kell dolgozni, míg a titkárságot eléri.

A bajt tetézi az, hogy okvetlen magasabb kvótát is fogunk fizetni. Tehát nem csak abszolúte, hanem relatíve is több pénzt vesznek ki belőlünk. A kvótához a képviselőháznak ugyan van hozzászólása — a közös költségvetéshez nincs — de ez is csak olyan illuzórius jog.

A vége tehát:

Többet is fizetni, nagyobb kvótát is.

Az osztrák nyelvrendeletek visszavonása.

Bécsből táviratozzák: A »Wiener Zeitung« ma a belügyi-, igazságügyi-, pénzügyi-, kerekelemügyi- és földmívelésügyi miniszterek rendeletét közli a tartományi nyelvrendeleteknek a cseh királyság hatóságainál való használatáról. A rendelet így szól:

1. §. Az országos nyelveknek a cseh királyság hatóságainál való használatáról szóló

1898. február 24-iki miniszteri rendelet (országos törvénytár 16. sz.) hatályon kívül helyeztetik.

2. §. Az előkészítés alatt levő törvényes rendezésig az országos nyelvek használata tekintetében ideiglenesen azok a rendelkezések és alapelvek alkalmazandók, a melyek erre nézve az 1898. márczius 15-én hatályon kívül helyeztetett, 1897. április 5-én kelt miniszteri rendelet (országos törvénytár 12. sz.) életbeléptének időpontjáig irányadók voltak.

3. §. Jelen rendelet a kihirdetés napján lép életbe.

Clary s. k.

Körber s. k.

Stibral s. k.

Kindinger s. k.

Kniaziolucski s. k.

Morvaországra nézve a következő rendeletet adták ki ugyanezek a miniszterek:

1. §. Az országos nyelveknek a morva örgrófság hatóságainál való használatáról szóló 1898. február 24-iki miniszteri rendelet (országos törvénytár 19. sz.) hatályon kívül helyeztetik.

2. §. Az előkészítés alatt levő törvényes rendezésig az országos nyelvek használata tekintetében ideiglenesen azok a rendelkezések és alapelvek alkalmazandók, a melyek erre nézve az 1898. márczius 15-én hatályon kívül helyeztetett, 1897. április 22-én kelt miniszteri rendelet (országos törvénytár 29. sz.) életbeléptének időpontjáig irányadók voltak.

3. §. Jelen redelet a kihirdetés napján lép életbe.

Clary s. k.

Körber s. k.

Stibral s. k.

Kindinger s. k.

Kniaziolucski s. k.

*

Ezzel kapcsolatosan Prágából azt táviratozzák, hogy a nyelvrendeletek visszavonása Csehországban óriási elkeseredést keltett. A cseh lakosság izgatottsága óriási. Csehország különböző városaiban a tüntetések már napok óta napirenden vannak. Tegnap éjjel Prossnitzban a németek és zsidók házainak ablakait bezúzták. Több helyen a boltokat is feltörték. A csendőrség csak nagyon nehezen tudta a rendet helyreállítani. A mai napra a kormány nagy előkészületeket tett, hogy a rendet megóvja. Csehországban elhelyezett katonai csapatok rendeletet kaptak, hogy a zavargó tömegek bármily támadására azonnal fegyverrel válaszoljanak. Minden katona a mai napra 100 éles töltést kap. A csoportosulások ellen kiadott rendeletek igen szigorúak elannyira, hogy Csehország formális ostromállapotban

van. A cseh képviselők elhatározták, hogy mindjárt a Reichsrath holnapi ülésén vád alá helyezési indítványt tesznek a Clary miniszterium ellen, a nyelvrendeletek visszavonása miatt.

Nagyvárad város közügyei.

A közgyűlés tárgysorozata.

A szünet miatt a rendes időben nem tartotta meg Nagyvárad város törvényhatósága az októberi közgyűlést, hanem a mult havi gyűlés határozatához képest holnap, esütörtökön gyűlnek össze tanácskozára a városatyák.

A tárgysorozat után ítélve, nem vesztett volna a város semmit, ha egészen elmarad is az októberi gyűlés. A kevés ügy között alig van egy is, amely nem szenvedhetett volna halasztást.

A tárgysorozat a következő:

A Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. évi október hó 19-én, esetleg következő napjain a városháza tanácsstermben, mindenkor d. u. 3 órakor kezdődő közgyűlésen következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

1. Polgármesteri havi jelentés.

2. Belügyminiszteri leirat az utczejelző s házszám-táblákra vonatkozó szabályrendelet jóváhagyása iránt.

3. U. a. leirata a szikviz fogyasztási adóról alkotott szabályrendelet tárgyában s kapcsolatosan Feldmann Izidor beadványa.

4. A központi választmány, valamint a pénz- és gazdasági szakbizottságban megürlt egy-egy tagsági hely betöltése.

5. Tanács előterjesztése a városligethez vezető ut megnyitására szükséges ingatlanok megszerzése iránt.

6. A tanács előterjesztése a 10 új óvoda elhelyezésére szükséges telkek megszerzése tárgyában.

7. U. a. javaslata a színügyi bizottság az iránti előterjesztése felett, hogy a jövő szini idényben játszási engedély ne adassék s a színügyi bizottság hatásköre kiterjesztessék.

8. U. a. előterjesztése a betegápolási pótadó kivetésére s behajtására a folyó évben szükséges munkaerő kirendelése végett.

9. U. a. előterjesztése a »Gyermek kórház« tulajdonát képező pelbárthidi ingatlanokra megtartott árverés eredményéről.

10. U. a. előterjesztése a színház karzati részének megnagyobbítása tárgyában.

11. U. a. javaslata Kádár János kereskedő iránti kérelmére, hogy a gyertya szállításra

Prézli jobbról balra indulva, Prézliné balról jobbra indulva indulatosan sétálnak. (Akár rohamnak is beillenék!)

— Nohát Gida kell már valamit csinálni.

— Persze hogy kell. Nem is kevesebbet mint egy bolond érfít, a ki elvegye Tinikét.

— Igen? Még hozzá bolond? Aztán mért bolond? Bolond vagy te. Tán azt akarod, hogy elhervadjon szegény Tinikénk? . . . De hát mit is akarsz tulajdonképen? Neked nem jó egy kérő sem. Azt hiszed, hogy az a kis pénz, a mit Tinike fog kapni, mindjárt grófokat fog vonzani. Nem olyan világ van most . . .

— Mint akkor, mikor én vén bolond téged elvettelek.

— Gedeon! Mit hallok! Most oly sok évi boldog együttlétt után . . . (Sir.) Szegény fejem. Tehát ezt is meg kellett érnem.

— Meg hát. (Toporzékolva.) Hundert bagázs, ki hozzátok az embert a sorjából. Az én Tinikémet vegye el talán egy speczerájos, egy könyvkötő, egy postás, egy hivatalnok egy . . . egy . . . pfuj! Hát ezért neveltem én fel.

— De ha másnak nem kell.

— De kell, Hundert bagázs! . . .

— De kinek? Azt mondd meg. És ha kell, mikor jön érte, hisz rég kivénült már a lányok közül.

— Az nem igaz. Tinike most is szép. És ha még várunk. . .

— Egészen vén leány lesz és aztán . . . és aztán vedd el te! De szó a mi szó a legfőbb ideje, hogy férjhez adjuk . . .

— Én tintás embernek nem adom, tán hogy nyomorogjon . . .

— De lelke a mai világban egy körömfeketényi embert se lehet megvetni. Hány jó parthiet elszalasztottunk, illetőleg elutasítottál te magad . . . Gedeon? Hát vén lányt akarsz Tinikéből csinálni?

— Azt nem, hanem megmondtam már, Hundert bagázs, hogy csak olyan embernek adom feleségül, a ki szép, derék, gazdag, önálló és a mellett népszerű is.

— De hol találsz ilyent? Hisz ez csak a mesében van! Te tönkre akarod tenni a lányod jövőjét.

— Ne pinytoj itt nekem te vén . . . vén szipirtyó! A mint mondtam, megmondtam. Punctum!

— De ha így vagyunk, nem addig van az. Én is beleszólok abba. Van még annyi hatalmam. És nem fogom megengedni, hogy Tinike vén lány maradjon, ha mindjárt egy suszterné is lesz . . .

— Sőt én többet mondok . . . Hundert bagázs csak meg ne bánd! Akármilyen férfi, ha nőtlen és ha mindjárt a privadiener is, a ki legelőnek lép Le e szobába, annak adom a leányomat. Annak én. Ne mondd, hogy én voltam

az oka, ha Tinike vén lány marad. De te se motyogj aztán nekem ha nyomorogni fog . . . Mert nem tudtál még egy cseppet várni. Már most lássuk ki fogja hát elvenni.

— Hát lesz neki jó kérője!

— Csak azt várjad.

(Ezek után iszonyu hang és zűrzavar, miközben a függöny legördül, de az utolsó szó határozottan a Prézlinéé.)

II.

(Szinhely egy kerti lugas. Tinike horgol, én pedig a lugas ajtó melletti lóczán ülök. Időpont perczről-perczre az, melyben az első felvonás játszik.)

— Tehát mi a csodának jött ma ide?

— Hogy láthassam magát édes Tinike.

— Bizony pedig jobban tette volna ha aludt volna ezalatt egyet.

— Higyje meg akkor is magáról álmodnék.

— Tudja kivel beszél?!

— Ühüm. Az én drága Tinikémmel.

— No ez már mégis sok. Megtiltom, hogy így beszéljen velem. Istennem, hogy is lehet nekem ilyen gulu rokonom . . . de távoli hál' Istennek.

— Majd közeli lesz, ne féljen.

— Hát mindenáron bosszantani akar?

vonatkozólag vele kötött szerződés bontásuk fel.

12. U. az Rimánóczy Kálmán s társaival a színház építésre vonatkozólag megkötött szerződést betérjeszti.

13. U. a. előterjesztése Szőke Ferencz csepeztő, városi vállalkozó levont munkadíj iránti felebbezése ügyében.

14. U. a. javaslata Bozsányi György és Zimmer Károly földbérlet átruházás iránti kérvényekre vonatkozólag.

15. A bíráló választmány jelentése a legtöbb adófizetők névjegyzéke tárgyában.

16. A polgármester jelentése Becker Frigyes városi állatorvos fegyelmi ügyében.

17. U. annak jelentése Urbanovszki Lajos irodatiszt fegyelmi ügyében.

18. A nyugdíj-bizottság jelentése özv. Murizsán Péterné nyugdíja tárgyában.

19. Dr. Rácz Ödön egyetemes orvos, tudori oklevele.

Miről midőn a törvényhatóság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Rácz Mihály,
főjegyző.

A joghallgatók ismerkedési estélye.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap este tartották a helybeli jogakadémia magyar polgárai ismerkedési estélyüket a Zöldfa nagytérben.

Az ismerkedési estélyen jelen volt az intézet tudós igazgatója s a tanári kar nagy része, valamint az ifjuság igen nagy számban.

A hosszú asztalok mellett már nyolcz óra körül megkezdődött a vidám ismerkedés, ami a legjobb hangulatban folyt le. Az estély egészen a kora reggeli órákig tartott.

Jelen volt a tanári karból dr. Bozóky Alajos kir. tanácsos igazgató, dr. Sipos Árpád, Szolcsányi Hugó dr., Persz Adolf akadémia tanárok.

Az első tósztot Medvigy Gábor joghallgató, az akadémiai olvasókör elnöke mondotta, lelkes szavakban éltette az akadémiát tudós és szeretett igazgatóját, dr. Bozóky Alajost.

Bozóky Alajos dr. igazgató a gondtalan ifjuságról beszélt, elmordta, hogy milyen jól esik még a visszaemlékezés is a későbbi korban a fiatalságra. Kívánja azt, hogy a joghallgatók mindig örömmel gondoljanak vissza az alma mater falai közti eltöltött boldog időre.

Az ifjuságot élteti, melyről tudja, hogy tudják, mi a haza iránti kötelességük, melyért hiszi, hogy ha kell, a polgárság tud meghalni is.

Ormay Lajos III. é. joghallgató a tanári karra üritette poharát lelkes szavak kíséretében Ormay beszédére Sipos Árpád dr. válaszolt.

Mint mondta a szónok nagyon ideálisan fogta fel a tanári kar működését, de azért az igen közel járt az igazsághoz, amennyiben a tanárok mindig tudományt s a hazafiságot tanították és pedig nemcsak szóval, hanem példával is. A tanári kar azt akarja, hogy az ifjuság becsületes életmódot tanuljon. Ő az ifjuságban a haza jövő embereit látja. Az ifjuságra üriti poharát.

Az akadémia első éves hallgatóit — a gólyákat — Fapp János IV. éves joghallgató üdvözölte.

A gólyák nevében Molnár Kálmán beszélt, megköszönte a szíves fogadtatást s az olvasókör elnökét éltette.

Ezután megindult a tósztok sora.

Az ifjuság a késő éjjeli órákig maradt együtt a legjobb hangulatban.

fejérvári püspök a szentséget nagy egyházi és katonai körmenetben az új templomba, hol azután Wolafka Nándor debreczeni prépost mondott gyönyörű szent beszédet. Hétfőn d. e. kilencz órakor Palotay László kanonok tartott lelkes szent beszédet a templom rendeltetéséről s ezután tartotta meg dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök a szent misét. A bibornok püspököt nagy papi asszisztenciával s harangzugás közt fogadták a templom előtt s azután Wolafka makariai püspök, Palotay és Fetser kanonokok, Kisfaludy Béla egyetemi tanár, a gráci házfnök, dr. Szemethy Géza, Mayer Antal udvari papok és még több pap segédletével mondott ünnepélyes szent misét, mely alatt az ó-budai egyházi énekkar Laub karnagy vezetésével énekelt egyházi zeneműveket. Délután Kiesz Ferencz Jézus-társasági atya tartott szent beszédet. Kedden pedig délelőtt Bogisich püspök prédikált, Hornig Károly veszprémi püspök pontifikált, délután pedig Prohászka tanár lendületes szép szónoklata fejezte be a három napig tartott gyönyörű szép felszentelési ünnepélyt.

* Az első kenyérszítás Olasziban. Tegnap kezdetét vette a nagyváradi-olaszi-i templomban a Szt. Antal kenyérének osztása. A félnyolcz órai szent mise után, melyet a szegények ájtatosan végig hallgattak, Dencs János tb. kanonok, esperes-plébános a Szt. Antal szobra előtt elmondotta a Szt. Antal litániáját a hozzá kötött imádságokkal, ezután a sekrestyében két irgalmas nővér által a plébános vezetése alatt 150 kilogramm frissen sült jó kenyér kiosztatott 52 beirt és 20 közbejött szegény között, kikről meggyőződtek, hogy arra rászorultak és érdemesek. Nagy a Szt. Antal iránti tisztelet és Isten előtti esedezése és közbenjárása iránti bizalom, ezt a hívek tömeges megjelenése és adakozása fényesen igazolja. A szobor felszentelése, vagyis július 16-tól október közepéig 347 frt gyűlt be. Ezen bőkezű adakozás igazolja, hogy hányak kérelme teljesült, hányak fájdalma enyhült, keserve csillapult, könnyei felszáradtak, Isten e kedves szentjének hatalmas közbenjárására.

* A főigazgató köruton. Nátafalussy Kornél kir. tanácsos, tanker. főigazgató tegnap reggel Budapestre utazott, honnan f. hó 22-én a délvidéki középiskolák hivatalos meglátogatására indult. A főigazgató november 27-én fog körutjából haza érkezni.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 19. 20. 21. Ellenőrzési szemle a várban. (Közös hadsereg.)

Október 23. 24. 25. Ellenőrzési szemle a honvédekégszító parancsnokságnál reggel 8 órakor.

* **Stefánia kir. hercegnő völegénye.** Minapi számunkban arról adtunk hírt, hogy *Stefánia* özv. trónörökös nő designált völegénye *Lónyai Elemér* gróf, a Lónyaiak katolikus ágából származott. Most mint egy fővárosi lapból olvassuk, *Lónyai Elemér* gróf a múlt héten zemplénmezei birtokáról Bécsbe utazott és áttért ott a protestáns vallásról a katolikus vallásra. Az áttérés után a gróf visszatért magyarországi kastélyába.

* **A bibornok-püspök Budapesten.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök tegnap este 7 órakor a gyorsvonattal érkezett haza Nagyváradra Budapestról, hol részt vett a karmeliták temploma felszentelésének magasztos ünnepélyén. Ez ünnepélyek leírásának pótlásául a következőket adjuk: Vasárnap d. u. vitte át a régi kis kápolnából *Steiner* Fülöp székes-

— Nem én!
— Hát akkor mit akar?
— ... Akkor, vagyis most ... semmit drága Tinikém. Szórakozni.
— Szemtelen egy ficzkó. Na hallja ...
— Majd megtanít, ha a feleségem lesz ugy-e?
— Ne ingereljen annyit mondok. Maga ... maga söpredék.
— Hát seperjen be az ölébe.
— Jaj! Ez már sok. Isten ugyse pofonvágom.
— Majd ha a feleségem lesz.
— Inkább az ördögé, mint a magáé.
Prézliné hangja: Tinikém édes, gyere fel lelkem.
Tinike: No hál' Istennek csak hogy itt hagyhatom ezt a csuf majmot.
En: Sohse aggódjon, megyek én is.
Tinike: Bánom is én, akármit csinál (indul fellele).
En (utána.) No bocsásson meg drága, nevetlen voltam, igaza van, beismerek mint-dent. (magamban.) Jó is lesz, mert még szavadon fognak. Ez pedig furcsa komédia lenne, mert hát szép Tinike, de mégse nekem való. Nem hát. Elvénült már tőlem. Jó is lesz hát többet nem kötekedni vele.

III.

(A szinkely ugyanaz mint az első felvonásban. Prézli diványon ül és pipájából mérges füstfelhőket ereret. Prézliné ablaknál áll és a szeméből előtörő könnyeket kötője csücskével szétmorzsolja.)

Tinike (belép az ajtón.) Mért hivatnál édes mama?

Prézliné: Kérdezd meg apádtól!

Prézli: Azért, hogy tudd meg, hogy annak a férfinak a ki legelőször lép be e házba és nőllen, oda fogunk adni.

En: (belépek Tini után a szobába.)

Tinike: (felém mutatva.) Még ennek a majomnak is?

Prézli: Még ennek is. Éppen ennek.

Emlékszel-e csavargó hányszor mondtad, hogy meglássa Tinike, maga lesz az én feleségem. Hát most már szavadnak állj, mert lelőlek mint egy kutyát.

En: Jaj!

Prézli: Most már jajgathatsz, én nem bánom. (Prézlinéhez fordulva.) És nekem is hagyjatok most már békét. Itt van, férjhez adtam a lányodat, de te lássad, ha ilyen tökfilkóhoz került.

En: De talán Gida bácsi én is szólnék valamit.

Prézli: Csitt mert összeapritlak ... hundert bagázs! Elveszed a lányomat. Punctum.

En: Igenis.

Tinike: No csak hogy a kezem közé került. Majd lesz ne mulass. Most menjen beszéljen a mamával.

(A függöny legurul.)

Utójáték.

... Egy keservesen átmulatott éjszaka rémes víziói gyötörték és mutatták a siralmas jövő kinosabbnál kinosabb képeit. Egy vén szipirtyó feleség, ki valóságos átka életemnek, ez a csillag ragyogott élttem rózsánélküli egén ...

Pedig nem így lett.

Tinike kapott hozományul 50.000 frtot. Mióta pedig a feleségem, hát azóta nagyon szép. Gömbölyü és mégis ruganyos termete, telt idomai, arczának mosolygó rózsái, szemek üde csillogása, mézédés ajkai, hajának bódító illata hatványozott mértékben hatott bódult fejemre.

Es én büszke voltam nőm szépségére. Büszke, mert tudtam, hogy ez mind természetes következménye annak, hogy ő már asszony.

* **A színügyi bizottság javaslata.** A színügyi bizottság, mint már irtuk, legutóbbi ülésén elhatározta, hogy azon javaslatokat terjeszti Nagyvárad város törvényhatósága elé, miszerint a jövő nyárra mondják fel Bölöny Józsefnek a játszási engedélyt; készítsenek egy színházi szabályrendeletet és végül hatalmazzák fel a színügyi bizottságot a téli színházra nézve a pályázat kiírására s jövőben a színügyi bizottság határozzon a felett, hogy ki nyeri el a nagyvárad téli színházban a játszási engedélyt. A városi tanács azt véleményezi a közgyűlésnek, hogy ezeket a kérdéseket akkor tárgyalják, ha a szabályrendelet felett határoznak.

* **A joghallgatók készülődése halottak napjára.** A jogakadémia polgárai, mint minden évben, úgy az idén is lerójják kegyeletüket halottaik iránt. A joghallgatók most készülnek a beszédekre. Beszédet tíz helyen tartanak, köztük Rulikovszki sirjánál, Nagy Sándor és Szigligeti Ede szülőházánál. A jogászok halottainak száma az elmúlt évben szaporodott egygyel, Pósig Venczellel, a ki negyed éves korában halt meg, közvetlenül az abszolválás előtt.

* **Jegyző vizsgálat.** Jegyző vizsgálat volt tegnap és tegnapelőtt Biharvármegye székházában. Az első nap az írásbeli vizsgálatok voltak, tegnap pedig a szóbeli vizsgálatot tartották meg. A vizsgáló bizottságban Papp János megyei főjegyző elnökölt s tagjai voltak a bizottságnak: Wallner Ödön megyei főügyész, Hraniczky Károly árvaszéki elnök, dr. Popovits György főorvos, Miskolczi Árpád, Kovalszky Kálmán pénzügyi titkár, Ötvös Gyula községi jegyző és Keszthelyi Zoltán megyei aljegyző. A vizsgálatra előállott 8 ifju, a kik mindannyian sikeresen állották ki a vizsgálatot; nevük a következő: Balogh Győző (Komádi), Csákány Ödön (Hosszuaszó), Gedeon Mihály (Székelyhid), Kuthy Béla (Bakonyszeg), Mura-Mészáros Lajos (Bályok), Popovits Traján (M.-Lázur), Szabó Gábor (Nyüved), Torda Lajos (Kécz).

* **A jövő évi sorozás.** A honvédelmi miniszter rendelete folytán Nagyvárad város katonai ügysztyála már megkezdte az előkészületeket a jövő évi sorozásra. A jövő évben az 1879. évben született ifjak állanak az I. korosztályban sor alá. Nagyváradon 260 ilyen ifjut irt össze a katonai ügysztyála.

* **Keresik a váradi bort.** A magyar bornak még mindig jó híre van a külföldön, úgy látszik, daczára a filloxerának és annak és az Engélék manipulációinak. Tegnap egy levél érkezett Alsó-Ausztriából Nagyvárad város polgármesteri hivatalához. Purgstallból irta Bökler Ferencz szálloda-tulajdonos s kérdi hogy lehet-e itt és mily áron ujbort kapni. Néhány bortermelő címét kéri.

* **Községi iskolák ügyei.** Az olasz-i leány és újjvárosi fiu községi iskoláknál annyian iratkoztak be, hogy kénytelen volt a város mindkét iskolánál egy-egy párhuzamos osztályt felállítani. Természetesen tanerőkkel is el kell látni ezeket az osztályokat s két tanítót, illetve tanítónőt alkalmaznak a folyó tanévben, ideiglenes minőségben.

* **Firczák püspök és a naptáregyesítés.** Firczák Gyula munkácsi püspök mozgalmat indított egyházmegyéjében a naptáregyesítés ügyében. Október elején körlevelet intézett megyéje papságához, melyben arról értesíti őket, hogy megérettnek találja a viszonyokat arra, hogy az illetékes tényezők az egységes időszámítás, vagyis a Gergely-féle naptárhoz való csatlakozás ügyében a szükséges intézke-

déseket megtegyék. Fölhivja ezért egyházmegyéje papságát, hogy őszi gyűléseiket minden esperességi kerületben legkésőbb október végéig tartsák meg és tanácskozásiuk első tárgyként a naptáregyesítés kérdését tűzzék ki. Firczák püspök e nagyfontosságú reformok több okát adja. Rámutat arra, hogy a jövő évben már tizenhárom nap lesz a különbség a káldele naptár, a gregorianus és görög-katholikus által használt julianus számítása között és hogy milyen zavarokat és fonákságokat okoz ez a körülmény az ünnepnapok megülésében, noha semmiféle rituális intézmény, vagy hitcikkely nem követeli a Julián-féle naptárhoz való ragaszkodást. A külföldön ezt már észrevették és komoly mozgalom indult meg, hogy az egységes időszámítást a közhasználatu Gergely-féle kalendárium szerint keresztülvigyék. A gyakorlati érdek figyelembe vétele pedig — így végzi Firczák az ő egyházmegyéjében éppen megkívánja az időszámítás egységesítését, mert annak lakosságában sok a latin szertartásu katolikus és református, kik a Gergely-féle naptár szerint számítanak. Firczák püspököt uttoró intézkedésért a gálszécsi görög katolikus hitközség táviratban üdvözölte.

* **Városatya választások.** Nagyvárad város törvényhatóságának két tagja hunyt el ez évben; Várad-Olasziban Gyöngyössy Lajos és Várad-Velenczén Ullmann Izidor haltak meg. A két bizottsági tag helyét még ez év folyamán töltik be. A választás napját a holnapi közgyűlés állapítja meg. — A két halálozás által megüresedett egy hely a központi választmányban, a melyet titkos szavazással töltenek be és a pénz- és gazdasági szakbizottságban egy hely.

* **A városliget fejlesztése.** A városliget-hez vezető ut és a Városliget rendezésének kérdése a holnapi közgyűlésen kerül harmadszor tárgyalásra s így határozni fognak felette a jelenlevők számára való tekintet nélkül. Az előterjesztett javaslat szerint megvenné a város a Rácz és Nurizsán-házat s a Brunner-féle ház kisajátítását. Mint halljuk, a vétel ellen többen fel fognak szólalni, tekintettel a város nyomoruságos pénzügyi helyzetére, a mely nem engedi meg, hogy 50—60 ezer frtot kölcsön most a város a Városligetre.

* **Betegápolási három krajczárok.** Az országos betegápolási alapról szóló törvény megszünteti a hatóságoknak azt a kötelességét, hogy a saját illetőségű, vagyontalan betegek kórházi költségeit viseljék, de ennek fejében minden adózó tartozik az országos betegápolási alap pótdókját fizetni; az egyenes adó minden forintja után három krajczárt. A 3% új adót már ez évre fizetni kell. Az állami és törvényhatósági tisztviselőktől már le is vonták ez adót. A miniszter leirt Nagyvárad városához, hogy a betegápolási adót még e hónap folyamán vessék ki s az év végéig hajtsák be. Nagyvárad város adóhivatala azonban nem képes ezt a munkálatot teljesíteni s a tanács előterjesztést tesz a holnapi közgyűlésen, hogy rendkívüli munkaerő alkalmazására 250—300 frtot szavazzon meg.

* **Pótsorozás.** Október hó 20-án reggel pótsorozás lesz Nagyváradon a régi kisváros-háza sorozó termében. Ez alkalommal a főszorozástól elmaradt biharmegyei és nagyvárad hatköteleseket vizsgálják meg. Összesen 75 ifjunak kell előállani.

* **Kedvezmény iparszakiskolát végezteknek.** A kereskedelmi miniszter tárgyalásokat kezdett a közös hadügyi és a m. kir. honvédelmi miniszterrel, hogy az ipari szakiskolák végzett tanulói védkötelezettségük teljesítésénél előnyben részesíttessenek s a katonai szolgálattal alkalmával kedvezményt élvezzenek. Ezek a tárgyalások eddig annyiban vezettek eredményre, hogy a honvédelmi miniszter ur intézkedett, miszerint az ipari szakiskolát végzett ifjak az időelőtti tartós szabadságolások alkalmával előnyben részesíttetnek.

* **A lovarda megnyitó előadása.** Henry czirkusza tegnap este tartotta meg első előadását a nagypiacz-téri arénában. A körönd egészen el volt adva, zsufolásig megtöltötte azt az előkelő közönség, a karzatokon pedig szinte életveszélyes volt a tolongás, annyian voltak. Az aréna kicsinek bizonyult. Az előadás sikere megfelelt a várakozásnak. Az ember türelem, akarat s az állati okosság meglepő eredményeit látni itten. A mutatványok között kitűnt a Henry igazgató által elővezetett 8 fekete csodőr produkciója, Signorina Bianca sodrony, Miss Josephine lovaglási, Miss Henriette lovaglási mutatványai. Alfréd Loyal nyergeletlen lovon igen ügyesen mutatott be meglepő dolgokat. Voltak azonkívül bohócok zenével és zene nélkül, atletikai mutatványok stb. Egy kis felfordulást is csinált egy kis szürke lovacska. Nem tudott hol kimenni, tehát ügyetlen lovarnőjével neki fordult a közönségnek s a padokon szaladt fel. Egy kis ijedségen kívül senkinek nem történt semmi baja s a magasra törő paripát levezették a mérsékelt áru helyekről az istállóba. Az igazgató különben bocsánatot kért a közönségtől és megígérte, hogy a rendbontó paripát többé nem vezetteti elő. A közönség az előadás többi részét teljes nyugodtsággal élvezte végig.

* **Ellenőrzési szemle.** A közös hadsereghez tartozók ellenőrzési szemléje holnap, csütörtökön kezdődik a várban. A szemlét Lausch őrnagy vezeti s jelen lesznek még Póllák százados, mint elnökhelyettes s a város részéről Stéger Gyula nyilvántartó. A szemle 3 napig tart; az első napon azok tartoznak jelentkezni, a kik helybeli illetőségűek s a 37. gyalogezredhez tartoznak; a 2-ik napon az idegen ezredbeliek, de helybeli illetőségűek s a harmadik napon az idegen illetőségű s különböző ezredbe tartozó tartalékos katonák.

* **Pályázat a tenkei járásbirósághoz.** Tenkén egy aljegyzői állás üresedett meg, melyre most hirdetnek pályázatot. A pályázat két hét múlva jár le.

* **Galyasi Paula meghalt.** Sokan vannak még Nagyváradon, a kik emlékezni fognak a kedves, szeretetreméltó barna leányra — Galyasi Paulára. Csupa dal, nótázás és ábránd volt a lelke is. Ha társaságokban megfordult, pedig a nagyvárad társaságoknak kedvelt tagja volt, kifogyhatatlan volt a nótákban, melyeket órákig hallgattak. A város fiatalisága valósággal bolondult utána, de csakhamar a művészet elragadta előlük mindnyájuk ideálját. Kis terjedelmű, de igen kedves csengésű hangja volt és volt még benne mérhetetlen nagy szeretet és ambíció a művészi pályára iránt. A vágy úgy látszik nagyobb volt benne, mint a tehetség, mert nagyra sohsem vitte, egyik reménye a másik után tört össze. Gyönyörűen hegedült s azt a kuriosumot is megcsinálta a miskolczi szinpadon, hogy a Varázsgyűrűben egyik nagy énekszámát elhegedülte Matthieu apó hegedűjével. Az utóbbi években Deák Péter miskolczi szintársulatának primadonnája volt s a közönség kedvence s itt a napokban tüdőgyulladás következtében hirtelen elhunyt.

* **A kártérítési pör.**
— Halottad, Kajla Pál kártérítési pört indít a vasut ellen.
— Miért?
— No, a baleset miatt.
— Miféle baleset?
— A vagon lépcsőjén kitörte a lábát.
— Ah, akkor én is indítok kártérítési pört a vasut ellen.
— Mi alapon?
— A vagonban ismerkedtem meg a feleségemmel.

* **Tizenhat esztendő gyilkos.** A debreceni nyulas-csárda közelében két siheder juhászbotjár Török István és Faragó Mihály pénteken együtt legeltették a reájok bizott juhnyájukat. Délben, ebédközben egy korbács miatt összevesztek és a veszekedésnek az lett a vége, hogy a 16 éves Török István a bicskáját tövig belemártotta cimborájának szívébe. Faragó holtan terült el a gyepen. A véres holttestet másnap találták meg arra felé gyakorlatozó honvédek, a kik nyomban értesítették a rend-

örseget. Mikor a rendőrbiztos kiment a gyilkosság színhelyére, Török István — mintha semmiféle történet volna — nyugodtan legettette közelben a juhait. A rendőrbiztos vallatóra fogta, de a legényke először tagadott, végre azonban úgy a lelkére beszélt a biztos, hogy töredelmesen bevallotta nagy bűnét. Csúpan csak annyit hozott fel mentségére, hogy Faragó őt bottal megütötte és ezért futotta el a düh annyira, hogy meggyilkolta pajtását.

* **Hamis borok statisztikája.** Mióta az Engel-féle nagy borhamisítás közvéleményre jutott s mióta a hatóságok lelkiismeretesebben őrködnek a magyar borok jó híre érdekében, azóta úgy ahogy javult a helyzet, ami azonban éppen nem zárja ki azt, hogy még mindig tömérdek hamis bor legyen forgalomban. Hogy a manipuláció milyen arányokat öltött s hogy ma is hogy állunk, azt természetesen nem lehet megállapítani. Arról azonban, hogy a borvizsgálatok száma mennyire rugott s hogy ezeknek eredménye mi volt, a földművelésügyi miniszter jelentése alapján hü képet nyújthatunk. A bortörvény életbeléptének első éveiben az ellenőrzést meglehetősen lanyhasággal hajtották végre s négy esztendő alatt nem tettek annyit, mint 1898-ban, amikor már a hamis borokra meglehetősen rossz idő járt. Ebben az esztendőben 305 féltől 957 mintát foglaltak le és vettek vizsgálat alá, amikor is kiderült, hogy ezek közül 164 borkereskedő és termelő 404-féle bort hamisított. Azokból a borokból tehát a melyek gyanu alá estek s amelyek vegyi vizsgálat alá kerültek, 42% nem volt igazi bor, vagyis a boroknak majdnem fele hamisított volt. A miniszter a statisztikai adatok felsorolása után a többek között ezeket mondja: »Ennélfogva a gondozásomra bízott és nehéz viszonyokkal küzdő hazai bortermelés, de a szolid borkereskedés s a fogyasztó közönség érdekében is, jövőre is kiváló sulyt kell helyeznem arra, hogy a bortörvény teljes eréllyel hajtassék végre.«

* **Római lelet a fővárosban.** Budán a császárfürdővel szemben új katonai fürdőépület építenek. A fürdő alapozásánál a munkások egy még teljesen ép, domborművel díszített sírkőre akadtak, melyről kitűnt, hogy római eredetű és a 2. vagy 3. századból származik. A dombormű egy áldozati jelenetet ábrázol az előtérben egy lovas alakkal. A domborművön, a mely másfélszer év előtt készült, még az eredeti színezés is látható. Az érdekes leletet beszállították az akvinkumi muzeumba.

* **Elveszett.** A Teleky-utcán tegnap a déli órákban elveszett egy női arany gyűrű egy kis kövel. A megtaláló jutalomban részesül, ha átadja a rendőrségnek. — Klein Ignác festő segéd elvesztette munkakönyvét. A becsületes megtaláló jutalomban részesül, ha átadja a rendőrségnek.

Fejedelmi házasságok.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tisztelt Szerkesztő ur! Engedje meg, hogy e pár felvilágosító sort intézzem önhöz és ha a benne foglalt kortörténelmi adatokat érdekesnek tartja, közölje is becses lapjában.

Mert a hírlapoknak az özvegy trónörökösné házasságára vonatkozó eredeti híre, a melyet most már a tények erősítenek meg, nem engedi pihenni a kül és alföldi riporterek fantáziáját. Mert már csüstül zudítják az olvasó közönségek a fejedelmek házasságának hírét, a melyek a milyen érdekesekek, olyan valószínűek is. Összebőngésztem hamarosan néhányat e házassági hírekből. Ime:

Ferenz Ferdinánd főherceg trónörökösné egy nem is létező Chotek grófnéval. Natália királyné házasságáról Pierre Lotival már régen beszélnek a »magasabb« körökben.

De ez mind nem is érdekes ahoz képest, a miről legujabban beszélnek és a melyet most már »minden oldalról« megerősíteni látszanak. Eitel Fritz, a német császár fia, a mikor legutóbb Angolországban időzött, halálosan beléseretelt az angol királynéba. A gyöngéd érzelmek — mint egy külföldi világlap írja — nem maradtak viszonzatlanul. És így minden jel arra mutat, hogy nemsokára

szennázciós eljárás lesz. Mindezt valószínűvé teszi az angol királynének az a jelszava, hogy »*őreg asszony, nem vén asszony*« és feleségül akar menni a saját dédunokájához. Az erre vonatkozó diszpenzációt a balmazújvárosi adóhivatal már állítólag kiadta.

Ez az egyik szennázciós hír. Bizonyos eszméltársulás folytán regisztrálta állítólag teljesen megbízható forrásból egy másik jól értesült hírlap, hogy Milán király egy kültelevéltánczvigalmon meglátta Grósz Józsefnét, Jókai Mór anyósát. Meglátni és megszeretni egy pillanat műve volt. Amor csalafintái kiszámíthatatlanok. Grósz Józsefné nem idegenkedik a különben még mindig daliás exkirálytól. Elvégre — úgy gondolkodott — elég jó családból származik s ha trónigényeire kevés is a kilátás, Grósz Józsefné mégis hajlandó nőül menni hozzá. A szerb udvari körök igen furesán fogják föl Milán királynak azt a legujabb »stikli«-jét, de hisz hozzá vannak már szokva Milán ur extravaganciájához.

A »hronique skandaleuse« sokat foglalkozik most egy másik házassági tervvel, a melynek egyik hőse a Bolgár fejedelem. A nemrég özvegygyé lett Ferdinánd fejedelem tudvalevőleg idegenkedik a magános élettől és minden áron páros életet akar folytatni. Ki is választotta magának élete párját, a ki nem más, mint Gizi-Mici, a török szultántól megszöktetett odaliszk. A kisasszony multja ködbe vész. Állítják, hogy valamelyik őse Afrika bensejében király volt, de a heraldikusok ezt még nem tudták kétségen kívül bebizonyítani. A házasság után természetesen le kell mondania trónigényeiről. Ellenben megkapja a gróf Somossy nevet és rangot. A házasság eszerint megonatikus lesz. Azután csak jótékonycézúra fog az orfeumban fellepni.

A legszenzációsabb azonban az, hogy Menelik, az abessziniai négus nőül veszi Sarah Bernhardtot. A fiatal pár a házasság után örökre fogadja Orleansi Fülöpöt, aki így talán trónra jut, ha Abessziniában is. A házassági szerződésben azt is kikötötték, hogy az első születendő fiu neve »Hamletto furioso« legyen és hogy udvari színházukhoz első trgikusnak meghívják Molnár Lászlót, a »Magyar Színház« jeles művészt.

Ezek azok a hírek, a melyeket sebtiben össze tudtam szedni, de ne busuljon szerkesztő ur: lesz még több is.

Egy szorgalmas újságolvasó.

IRODALOM.

Apponyi a Kisfaludy társaság elnöke.

A kisfaludysták csaknem egyetértelműleg akadják gróf Apponyi Albertet, a társaság megüresedett elnöki tisztségébe beválasztani. A nagy politikusnak oly nagy a népszerűsége, hogy minden oldalról örömmel fogadták e hirt, csak a P. H. esti leveleiben kifogásolta a nagy szónok arravalóságát. E támadásra a H. K. a következőket írja:

»Kétség nélkül való, hogy ez a választás a legszerencsésebb megoldása lenne az elnökválságnak és az elnöki székbe oly férfit ültetne, aki lelke egész erejével vinné előbbre a Társaság vezetésében az irodalom ügyét.

Am a Pesti Hírlap esti-leveles íródeákja éppen ezt az alkalmat gondolja arra valónak, hogy tüvel szurkálja és körme hegyével csipkedje Apponyi beszédeinek — irodalmi értékét.

Az esztétikai méltatás e feltűnően kicsinyes formája fölemlíti a komolyan gondolkozókat az Apponyi Albert gróf szónoki jeleségének megvédelmzésétől. Az esztergályos cizcroma mindenestre szabatosabb a formákban, mint az élő fatörzs; de azért kinek jutna eszébe a hatalmas tölgyet a teke-bábok mértéke szerint kicsiszolni?

A mellett most nem is az a kérdés, vajjon Apponyi mennyivel nagyobb, ha beszél, mint a mikor ír; hanem egyszerűen az: van-e a Kisfaludy-Társaság összes tagjai közt egyetlenegy, a ki az elnökségre Apponyi Albertnél alkalmasabb? Erre a kérdésre pedig az a felelet, hogy: nincs.

Ez oknál fogva kell örvendenünk, ha a Társaság erre legalkalmasabb tagját készül az elnöki székbe emelni.*

A Kath. Pedagogia 7. és 8. együttes füzetete a következő tartalommal jelent meg: A keresztény klasszikusok középiskoláinkban. Erdélyi Károly dr. k. t. r. főgimnáziumi igazgatóról. Egy elfeledett professzor. Irta. Olasz József dr. Régi rendelet a gimnáziumi vallástanárok állásáról. Közli Pokorny Emánuel főgimnáziumi hittanár. Állami iskolai titkok. Vethéssy József dr. Plato és Herhart. Irta: Acsay Antal dr. egyetemi magántanár. Érettségi vizsgálati reformok. Irta: Olasz József dr. Angol internátusok. Irta: Herling Antal dr. áldozár és nevelő. Irodalom. Payot: L'éducation de la volonté. Par Jules Payot. Vegyesek. Veni Sancte! — A keresztény klasszikusok. — Az Országos Középiskolai Tanáregyesület. — A kath. tanítók gyűlése. — Wlassics miniszter — a vallásérkölcsei nevelésért. — Az iskolatestvérek. — Egy kath. tudós ünneplése. — Megengedett — keresztvetés. Beküldött művek.

A Katholikus Pedagogia célja a nevelést, tudományt kath. szellemben ápolni, fejleszteni, különösen gondot szentelve a kath. középiskolázás ügyének, érdekeinek. Megjelenik 12 füzetben 40—42 ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára egész évre: 4 frt, félévre 2 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Pál-utca 7. sz. II. em. 37.

Igazságszolgáltatás.

A thóra miatt A nagyváradi esküdtszék ma érdekes ügyben fog ítéletet hozni. A vádlott egy fiatal joggyakornok lesz. *Schönczveig*, Béla aki a tavaszon Belényesen a husvétünnep alatt *Stern* Mór hitközségi elnökkel az izraelita templomban összeveszett s majd Schönczveig egy nyíltéri közleményt adott ki a »Nagyváradi Napló«-ban, amelyet *Stern* magára nézve sértőnek talált és feljelentette Schönczveigot becsületsértés és rágalmazás miatt.

A tárgyalás nagyszabásúnak ígérkezik, úgy, hogy valószínűleg csak este lesz ítélet. Amennyiben be van idézve tiz tanu és hat erkölcsi tanu, a kiknek a kihallgatása igen sok időt fog igénybe venni.

A tárgyalásra a IV. évnegyed esküdtjei lettek behiva.

A Kriványi-ügy a nagyváradi Táblán. Az aradi negyedmillió sikkasztó: Krivány János ügyében még mindég folytatják a vizsgálatot. A vizsgáló bírónak az a gyanuja támadt, hogy Kriványné atyja: *Purmann* J. nyugalmazott jegyző szintén tudomással bírt Krivány sikkasztásairól, sőt talán az elsikkasztott összeg nála van. Ezen gyanu alapján a vizsgáló-bíró pár nappal ezeztől letartóztatta Purmann. Ezt az aradi kir. törvényszék is helybenhagyta, de a letartóztatás ellen már megérkezett a felelkezés a nagyváradi kir. Táblához. Ez ügyben dr. *Barabás* Béla aradi ügyvéd Nagyváradon járt. A kir. Tábla valószínűleg már ma határoz Purmann vizsgálati fogsága ügyében.

Pénzhamisítók. Az alkotmány-utcai törvényháznak egyik termét tegnap ismét elrepték a cifraszűrös oláhok. Beavatott ember ebből is tudja már, hogy a bíróság ismét pénzhamisítási pört tárgyal. Kilenczen állnak e váddal a törvény előtt, köztük egy szemrevaló fiatal menyecske is, ki kicsi gyermekével a karján, várja ítéletét. A baba, nem törődve a komoly környezettel, vigan gagyogott, a mig Agorasztó bíró sorra vallatta a vádlottakat: Mayer Ádám tolnadai kovácsmestert, Lux Péter kocsmárost, Singer Dominek kerégyártót, Gergely Péter kovácsmestert, Galia Juon földmivest, Krémmer Antal molnárt, Merschbeckert Miklós napszámóst, Hilbert János bérkocsist és Weber Anna napszámosnőt. Mayer még 1895-ben vett Verseczen egy ismeretlen embertől 520

frtért ólomból való öntőmintát, melylyel hamis koronás pénzdarábokat próbált készíteni. De kísérlete nem sikerült, míg aztán három év multán Singer Dominik használható állapotba hozta a pénzhamisító készüléket. Ettől fogva az egész banda szorgalmasan gyártotta az egyforintosokat, egy koronásokat, meg huszfilléreseket, maga Mayer bevallotta, hogy 90 forintosat készített azután Lux a maga korcsmájában, a banda többi tagjai pedig másként hozta forgalomba. Mikor a nagybecskereki rendőrség a pénzhamisítás nyomára jött 77 forintos, 29 egykoronás és 84 huszfillérest foglaltak le a bűnösöknél. A vádlottakat ma egész délelőtt vallatta a törvényszék s délig ítéletre még nem került a sor.

Az elfelejtett gyermek. Kicsike, síró-rívó csecsemő bajba hozta a nagytudományú szülészeti klinikát, holott pedig annak köszönhetette, hogy baj nélkül meglátta a napvilágot. A budapesti Tudomány-Egyetemen Késmárczky tanár osztályán napjában sok apró honpolgár és honleány születik, a klinikára hárul a köteleesség, hogy az újszülött urfiakat s kisaszszonykákat annak rendje és módja szerint az anyakönyvi hivatalba bejelentse. Nos, az a nap, mikor a szóban lévő csecsemő megszületett, még a rendesnél is több újszülöttről kellett gondoskodnia a klinikának s úgy történt, hogy az egyik csecsemőt nem jelentették be az anyakönyvi hivatalban. Ezt pedig a törvény úgy hívja, hogy anyakönyvi kihágás s a paragrafus értelmében ma a klinikának felelősre kellett mulasztásáért Szilva büntetőjársbíró előtt. Késmárczky tanár a klinika képviselőjében dr. Lovich József orvost küldte el a tárgyalásra s ennek hirdette ki a bíró ítéletét, mely a klinikát mulasztásáért öt forint pénzbüntetésre ítélte.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf.*

- 3058 Bercse Tódor testi sértés.
- 3083 Baranyai Mihály anyakönyvi kihágás.
- 3084 Sztanku Nika lopás.
- 3088 Ludvig Miklós anyakönyvi kihágás.
- 3089 Ilics Péter magánlak sértés.
- 3138 Balog László s. t. lopás stb.
- 3141 Varga Mariska sikkasztás.
- 3359 Kapner Izidor becsületsértés.
- 3449 Avram Tódor testi sértés.
- 3484 Maruk Mihály magánlak sértés.
- 3495 Kis István jogtalan elsajátítás.
- 3503 Kis Antal közcsend elleni kihágás.

Előadó: *Poynár Dénes.*

- 3003 Tompai Bálint s. t. idegen ingó rong.
- 3179 Weisz Jakab okirat hamisítás.
- 3231 Halmazsán Mihály testi sértés.
- 3291 Podloz Albert s. t. szándékos emberölés.
- 3302 Vámos Gyula s. t. testi sértés.
- 3309 Vigyikán Flóra testi sértés.
- 3310 Pántye János s. t. testi sértés.
- 2907 Tamás Tódorné rágalmozás.
- 2937 Demján Sándor közcsend elleni kihágás.
- 3050 Murányi Lajos s. t. testi sértés.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 3176 Kozma Flóra lopás.
- 3177 Panda Tógyer hatóság elleni erőszak.
- 3212 Gábor Péter lopás.
- 3232 Ifj. Nagy Imre szándékos emberölés.
- 3244 Spiegel Dávid testi épség elleni kihágás.
- 3255 Pantis Péterné s. t. testi sértés.
- 3292 Uzsopán Vaszali s. t. sikkasztás, orgazdaság.
- 3300 Bajdok Flóra testi sértés.
- 3305 Hás György becsületsértés.
- 3301 Budurán Tódor testi sértés.
- 3312 Drimbó György testi sértés.
- 3335 Péter József testi sértés.

- 3344 Szimcsere Istvánné becsületsértés.
- 3354 Puskás Balázs testi sértés.
- 3353 Broncz Tódorné testi sértés.
- 3356 Benke József becsületsértés.
- 3140 Geberán Péter s. t. sikkasztás.
- 3146 Horváth Sándor lopás.
- 3147 Halász Lajosné lopás.
- 3148 Demján Jánosné lopás.
- 3157 Szvoboda György lopás.
- 3199 Gangye Alexa rágalmozás.
- 3201 Román György lopás.
- 3202 Grósz Mihály s. t. lopás.
- 3221 Guj Mária lopás.

SPORT.

Br. Chappon vivóiskolájából. Tizenötödikén nyitotta meg br. Chappon Samu, városunk jeles vivómestere a vivóiskoláját Uri-utezán a Markovits-házban. A mester vivóterme igen szép tágas és kényelmes. Br. Chappont tanítványai az idén is nagy számban keresték fel, annyival is inkább, mert az idén utóljára lesz Váradon s jövőre s a következő években valószínűleg nem lesz vivó mester Váradon. A mester jelentkezéseket még mindig elfogad, amennyiben még szabad órákkal rendelkezik. Br. Chappon távozása nagy veszteség lesz városunkra, általánosan el van ismerve, hogy módszere a legjobb közé tartozik, úgy, hogy tanítványai a versenyekben rendszerint nyertesek szoktak lenni.

Athletikai klub. Nagyvárad sportkedvelő uri közönsége a sport fejlesztése céljából atletikai klub alapításán fáradozik. A kibocsátott iven már is 48 aláírás van s mindazok, kik még e klub alapításához hozzájárulni óhajtanak, az iven *Jelinek Géza* megyei al-pénztárnoknál aláírhatják.

A klub vezetésére *Mezey Mihály* kir. közjegyzőt, a sportnak ismert lelkes harcosát kéri fel, ki is hogy a klub mihamarabb létesülhessen az iven aláírtakat a már régebben haladók *Nagyvárad* tornakör tagjaiul véteti fel, a mely már a közel napokban megtartandó választmányi ülésen megtörténik s az ezután tartandó közgyűlésen a *nagyvárad* torna kör mint *nagyvárad* atletikai klub fog feltámadni.

Ezen klub a test edzés minden nemét kultiválni fogja, miért is a szorosán vett atletika művezetésére *Faika Vilmos* pénzügyi számellenőr, a *torontáli* atletikai klub 5 éven át volt kitűnő művezetőjét, míg a szorosán vett tornázás művezetésére *Hrabáll Ottó* kir. törvényszéki jegyzőt, ki is rendkívüli ügyes tornázásával erre érdemeket szerzett, kéri fel.

SZÍNHÁZ.

Perényi Margit Debreczenben. A nagyvárad közönségnek még csak nem régen is igaz kedvence, *Perényi Margit* a kiváló szubrett primadonna hétfőn este mutatkozott be a debreczeni közönség előtt és egy csapásra teljesen meghódította azt. A *Varázsgyűrű* Michelettjét játszotta el avval a bájos és elragadó játékművészettel és pompás énektudással, amely nemes kvalitásai oly értékesé tették előttünk is mindig az ő alakításait. A debreczeni lapok az elragadtatás hangján emlékeznek meg a debutról és a zsufova volt színház szünni nem akaró tetszésnyilvánításából méltán következtetik, hogy *Perényi Margit* máris kedvence Debreczennek. Közlebbi fellépteit:

»Lili«, »Nebántsvirág«, »Baba« és »Kék asszony« lesznek.

Szacsuvay Imréről, a Nemzeti Színház drámai művészeről azt irták a fővárosi lapok, a mely után mi is közöltük, hogy megválik a Nemzeti Színházról és hogy Kolozsvárra megy igazgatónak. *Follinus* Aurél, a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója most arról értesíti a fővárosi lapokat, hogy neki Kolozsvárott még *öt évre szóló szerződése van.* Szacsuvay pedig semmi esetre sem válik meg a Nemzeti Színház kötelékétől, a mit különben maga a művész ki nyilatkozta.

Állami szubvenczió a vidéki szinpadoknak. Körülbelül bizonyos már, hogy a vidéki szinpadokat is állami szubvenczióval fogják segíteni, de ez csak a rendezésre váró szinügyi kérdések szabályozása után történhetik meg. Hogy a vidéki szinpadok ebben az ügyben a kellő javaslatokat megtehessek, a belügyminiszterium fölszólította az *Országos Színészegyesületet,* hogy a megfelelő alapszabályokat kellőképpen módosítsák. Éppen ezért október 24-én, 25-én és 26-án országos gyűlés lesz *Budapest*en, a hol minden vidéki szintársulat megbízottal képviseli magát.

REGÉNY-CSARNOK.

A NAGY FEJMOSÁS.

(Katonai humoreszk.)

11

Lenz Fülöp után: *Idem.*

Ez volt a világosabban megrajzolt kép. — Igen, fiam. Tehát azért, mert a csizmadat megtisztítottad? Azt akard ezzel mondani ugy-e, hogy mert rosszul tisztítottad azokat? Nyomozta tovább a dolgot az ezredes jóságos atyai hangon.

Stromberger nem reflektált többé a beszédre. Ugy gondolkodott, hogy már untig eleget beszélt s nem is tudna többet mondani. Így hát csak azt tette, hogy nyugodtan szembe nézett az ezredessel.

Egy pár hadnagyocska elő sompolygott a háttérből. Oh ezek ilyenkor a világot sem hiányozhatnak! Ezek az urak pompásan mulattak. Ekkora mulatságra a *rongyosparádé*-nál el sem voltak készülve.

Schlangenfeld ezredesnek az az ötlete támadt, hogy maga elé hozassa a csizmákat. Ezt a dolgot *Stromberger*nek kellett végrehajtania. A szegény ujoncz legjobban szeretett volna kifutni a világból a csizmákkal, de nem lehetett.

Szonytyolodott arcczal tartotta az ujoncz az ezredes elé a csizmákat, természetesen a talpakkal lefele.

Schlangenfeld lehajolt, hogy a csizmákat jobban szemügyre vegye, lévén ő egy hórihorgas ember, míg *Stromberger* csak közép termetű volt. Valami nagyon azonban le nem hajolt, mert a suviksz szag csavarta az orrát, ő pedig sohasem szerette ezt az illatot.

— Valóban nem tudom, hogy lehet fennakadni ezeken a csizmákon — szólalt meg *Schlangenfeld.* — Altiszt, ezekért a csizmákért pironogta ön meg ezt a közlegényt?

Trübsal felel: »Igenis, ezredes ur!«

— Akkor hát lesz szives nekem is megmutatni, hogy tulajdonképen mi van ezeken a...

Nem szólhatott tovább. Trübsal alig hogy az ezredes az első szavakat kiejtette, kiragadta az ujoncz kezéből a csizmákat s azokat megfordítva, az ezredes orra elé tartotta a kifényesített talpakkal, melyek úgy ragyogtak mint a tükör.

— Oh prágai Szent Nepomuk ne hagyj el! — kiáltott fel az ezredes a csodálattól s olyan nevetési rohamok lepték meg, hogy majd belefult a szó. Az őrnagy, a kapitány, a hadnagyok, továbbá az őrmester kórusban nevettek

az ezredessel s majd eldőltek a kaszárnya udvarán. Sőt mi több, Trübsal, a marczona altiszt is félrehuzta egy kicsit a száját. Stromberger nem nevetett.

Az ezredes miután már eleget nevetett, végig nézte a legényt tetőtől talpig, majd fejcsóválva kijelentette, hogy Stromberger kétségtelenül a legnagyobb tökfilkó, a kit életében látott.

— Most pedig feleljen meg nekem ujoncz, arra, hogy jutott eszébe magának ez a gondolat? Látott tán valakit pajtásai közül hasonlót csinálni? Hm — hm! Hisz maga ma már több mint félesztendő katona volna vagy mi?!

— Muspickel mondta, hogy ugy kell! Szólt Stromberger. Szegény feje azonban megelégtelt már a mulatságot. Nem bírta tovább: elkezdett pityeregni.

Most újra felharsant a nevetés. A siró ujoncz olyan szánalmasan komikus volt, hogy senki sem tartózkodhatott magától a jelenle vők közül.

A dolog vége az, hogy Muspickelt is a bíróság elé idézik. A tárgyalás csak rövid ideig tart, mert az intrikus mindent beismer. Az ítélet úgy szól, hogy a vádlott felmentendő, előbb azonban komolyan megintetik.

— A sorokba vissza! Vezényli az ezredes. Stromberger és Muspickel elfoglalják helyüket a csapat zömben.

Aztán kezdetét veszi a »rongyos parádé« ünnepies aktusa.

(Vége.)

TAVIRATOK.

Stefánia kir. hercegnő házassága.

Budapest, okt. 17. (Saj. tud. táv.) A Berliner Localanzeiger szerint a belga királyi pár még nem kapott kivatalos értesítést *Stefánia* kir. hercegnő eljegyzéséről, mert az özv. trónörökös nő szüleitől évek óta feszült viszonyban van s leánya is csak 13 éves korában ismerte meg nagyszüleit. *Lónyai* Elemér gróf tegnap Luxenburgba utazott menyasszonyához. Az esküvő november 13-án lesz.

Uj nagyvárad kanonokok.

Budapest, okt. 17. (Saj. tud. táv.) A *B. H.* holnapi számában két nagyvárad kanonok kinevezését hozza hírül. E szerint a király *Groisz* Béla endrödi plébánost és cz. kanonokot kanonokká nevezte ki. Kinevezésével egyidejűleg fogják publikálni *Kucsovsky* Lajos nagyvárad kanonológiai tanár kinevezését is. A nevezett lap hire szerint a királyi kinevezéseket a hivatalos lap *holnap* vagy *holnaputáni* száma fogja hozni.

A közös budget.

Bécs, okt. 17. (Saját. tud. táv.) A bécsi közös minisztertanács tegnap tárgyalta a közös budgetet és hir szerint teljesen meg is állapodott e tekintetben. A budgetet különben Budapesten a király jelenlétében tartandó tanácskozáson fogják megállapítani végleg. Azt hiszik, hogy nem igen fog eltérni az ideai előirányzattól. A hadügyminiszter felvette ugyan a katonatisztek fizetés emelését és a gyorstüzelő ágyuk beszerzését, de a pénzügyminiszterek törölték e tételt, egyszerűen ezen kijelentéssel:

— Nincs pénz!

Spaun tengernagy hajóit egyszerűen lehetetlennek mondták.

Bécs, október. 17. (Saját tud. táv.) Ujabb hírek szerint koronatanács nem lesz.

Bécs, október 17. (Saját. tud. táv.) A közös miniszteri tanácskozások öt óra hosszat tartottak. A katonatisztek fizetés-emelése (2 $\frac{1}{2}$ millió) még az idén tárgyalatni fog a parlamentek által, ugyszintén a honvédség és Lunderhr fizetés-emelése is.

Háború Dél-Afrikában.

London, okt. 17. Az angol parlament legközelebb tartandó megnyitására a trónbeszéd fog foglalkozni a háborúval, A trónbeszéd igen rövid fog lenni, megokolja a tartalékosok behívását, de a *háború* szót nem említi, mert nem ismeri el a búrok jogát, hogy háborút indítsanak. (M. T. I.)

London, okt. 17. A háború színhelyéről azon hir érkezett, hogy Mafekingtől nem messze ütközet volt, melyben a búrok jelentékeny vereséget szenvedtek.

Csehek zavargása.

Bécs, okt. 17. (Saját tud. távirata.) A Narodny Listi egy bizalmi nyilatkozatot teszi közé a cseh képviselőknek, melyben igen erélyes hangon tiltakoznak a nyelvrendeletek megszüntetése ellen és a polgárságot hat millió cseh nevében *harczra hívják*.

Prága, okt. 17. (Saját tud. távirata.) A városban nem tüntetés, de zavargások vannak mindenfelé. Az utcán drótot feszítettek ki, hogy a csoportosulás szétverésére küldött lovas csendőrök benne elbukjanak.

Vasutépítés Kelet-Afrikában.

Berlin, okt. 17. A Nationalzeitung jelentése szerint a gyarmatügyi tanács egyhangulag hozzájárult ahhoz a tervhez, hogy a birodalom átvegye a kelet-afrikai központi vasut építését. Ugyane lap értesülése szerint a vasutat egyelőre három éven belül Ukaniig építik ki. Ennek a vonalnak a költségeit 12000,000 márkára irányozták elő. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Kilátások a jövő gabona áralakulására. A börze ugyan folytonosan csüri-csavarja a dolgot, a baisse és hausse folytonosan szemben áll egymással, a papiros buzával mindig rettenetesen dobálóznak, azért kenyeret mégis abból a buzából lehet csak sütni, amelyik azon az lsten áldotta földön terem s ha ebből egyszer kevés van, csinálhatnak papiros buzát millió métermázsára számra, krakoghatnak a baissisták akárhogy, megis akaszthatják ideig-óráig a természetes áralakulást, a buza árát mégis csak a termés, a kínálást a kereslet nagysága szabályozza. Megpróbálták az idén is mindent, hogy az árakat lenyomják, de elalacsonon nivón tartották is hosszu ideig, de elvégre is mikor az egész világon 100—110 millió hektoliterrel kevesebb termett, mint tavaly, lehetetlenség, hogy alacsonyabb árak legyenek most, mint voltak azelőtt.

Ezen óriási terméskevesletet a világ ezideig nem, vagy csak alig érezte, mert nagy mennyiségű buza dobatott a világpiacra, de érezni fogja a hiányt, hova-tovább fognak a készletek s különösen ha a korán arató államokban rossz eredményt fog adni az aratás, jövő tavasszal valószínűleg nagyon is magas árakat

fogunk látni, annyival is inkább, mert a múlt évről alig figyelembe vehető készletek hozattak át s bizonyos, hogy a jövő évnek minden készlet nélkül megyünk neki. Előre látható ebből, hogy a jövő aratás kezdetén meglehetősen nagy lesz a buza utáni kereslet s az fog jól járni, ki majd korábban jelenik meg a piacon.

Különben a magyar gazda a 9 frtos buza árakkal nagyon meg lehet elégedve; ilyen árak mellett csupán arra kell törekednie, hogy minél több buzát termelhesse, hogy két szemet termeljen ott, ahol eddig csak egyet termelt. Különösen most kell e tekintetben a kellő lépéseket megtennie, mert az ideai buzahiány bizonyára egy két évre kihatólag is magas nivón fogja tartani a buzaárakat. Meg kell ragadni tehát a kedvező alkalmat s elkövetni mindent, hogy a termés eredményeket megjavítsuk. E tekintetben már csak a tavasszal avatkozhatunk be buzáink szorgos gyomlálásával, chilisaléttrommali felültrágyázással, mely utóbbi eljárás csak kissé soványabb talajon is bámulatos eredményeket mutat fel.

Az ideai aratás bár nem volt országunk minden részére kedvező, mégis nagy átlagban elmondhatjuk, hogy jó közepes terméstünk van s a külföldnek is körülbelül 12—14 millió métermázsát adhatunk. Nem így van azonban a külföldön, ahol épen azon országokban és világrészekben volt rossz vagy gyenge termés, a melyek fölöslegeikkel a világpiacokat elárasztani szokták. Ez a körülmény ad tehát arra reményt, hogy az árak a jövőben csak javulni fognak, a mely körülménnyel szemben a gazdára kettős feladat vár, buzakészletét tartogatni amíg elérkezik az eladásra a kedvező pillanat, másrészt a jövő aratást oly módon előkészíteni, hogy mennél korábban, minél több buzát arathasson.

Nagyváradai hetivásár.

Forgalmi kimutatás 1899. évi október 10-ről. Tiszta buza körülbelül 2000 hltr, kétszeres buza 600 hltr, rozs 900 hltr, árpa 500 hltr, zab 450 hltr, tengeri 800 hltr, burgonya 500 hltr. Lásas jószágok: Hízott sertés mintegy 75 drb, félhízott 80, sovány 100, süldő 190, malac: 300, hízott marha —, jármás ökör 230, fejős tehén 150, borju 120, bivaly 9, juh és kecske 90, ló 232.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, október 17.

Az irányzat nyugodt.

Oszták hitel	— — — — —	368. $\frac{1}{2}$
Magyar hitel	— — — — —	872. $\frac{3}{4}$
Allamvasut	— — — — —	339.—
Rimamurányi	— — — — —	336. $\frac{1}{2}$
Magyar jelzálog	— — — — —	235.—
Salgótarjáni	— — — — —	341.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—
Villamosvasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	251. $\frac{1}{2}$
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	101.50
Délivasut	— — — — —	65.08

Határidők.

Budapest, október 17.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, és 35,000, mm. forgalom mellett az árak — krral magasabban jegyeztettek.

Buza októberre	— — — — —	8.27
Buza áprilisra	— — — — —	8.68
Uj tengeri	— — — — —	5.15
Rosz okt.	— — — — —	6.57
Zab okt.	— — — — —	4.95
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	—

Bécs, október 17.

Az irányzat csendes.

Oszt. hitel	— — — — —	360.—
Magyar hitel	— — — — —	864.—
Allamvasut	— — — — —	324.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. október 17-én.

Table of exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and foreign exchange.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

HENRY CIRCUS

Nagyváradon, a Nagy-piacz-téren.

Szerdán, október hó 18-án este 8 órakor

II-ik nagy

DISZELŐADÁS

nagyszerű műsorral

csakis elsőrendű művész és művésznők.

Henry igazgató.

ujjonan idomított lovaival

MISSELLA

Criscollo nagyszerű sodrony-tánczosnő.

MR. ALFRED LOYAL

világhírű angol Jockey

Hódoló üdvözlét Nagyváradnak.

Nagy balett lejtve 30 ifju tánczosnő által Margot V

Standerup Blitz ugró lován.

C a s t a g n a f i v é r e k

jeles zené bohócok.

BENEDETTI NAWA család

I. rangú szpecialista csoport.

Komikus jelenetek 15 bohóc által köztük a közkedvelt Dummer August. Mr Alfred Barker.

GIOVANY PAULY csoport

akro! : ták fellépte.

Ezenkívül fellépte az összes művészi csoportnak

a legkitünőbb szabadon idomított lovakelövezetve.

Pénztárnyitás 7 órakor. Kezdeté 8 órakor.

Helyárok: Zártszék 1-3-ik sorig számozva 1 frt 20 kr., I. hely 80 kr., II. hely 50 kr., karzat 25 kr.

Naponta kivétel nélkül este 8 órakor, ünnep és vasárnapokon délután 4 és este 8 órakor leend előadás. Jegyek valamennyi ülőhelyre előre válthatók délelőtt 10 óráig délután 6-ig Pauker Dániel papirkereskedésben a Szent László-téren.

A nappali pénztár délelőtt 11 óráig délután 1-ig és este 7 óráig az előadás végéig lesz nyitva.

Naponta változatos műsor.

Holnap nagy előadás

Szamos látogatásért esd

mely tisztelettel

Henry,

talajdonos és igazgató

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Kolozsvar-Budapest, Budapest-Nagyvarad, Puspok-Ladany-Debrecen, etc.) and train times.

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.